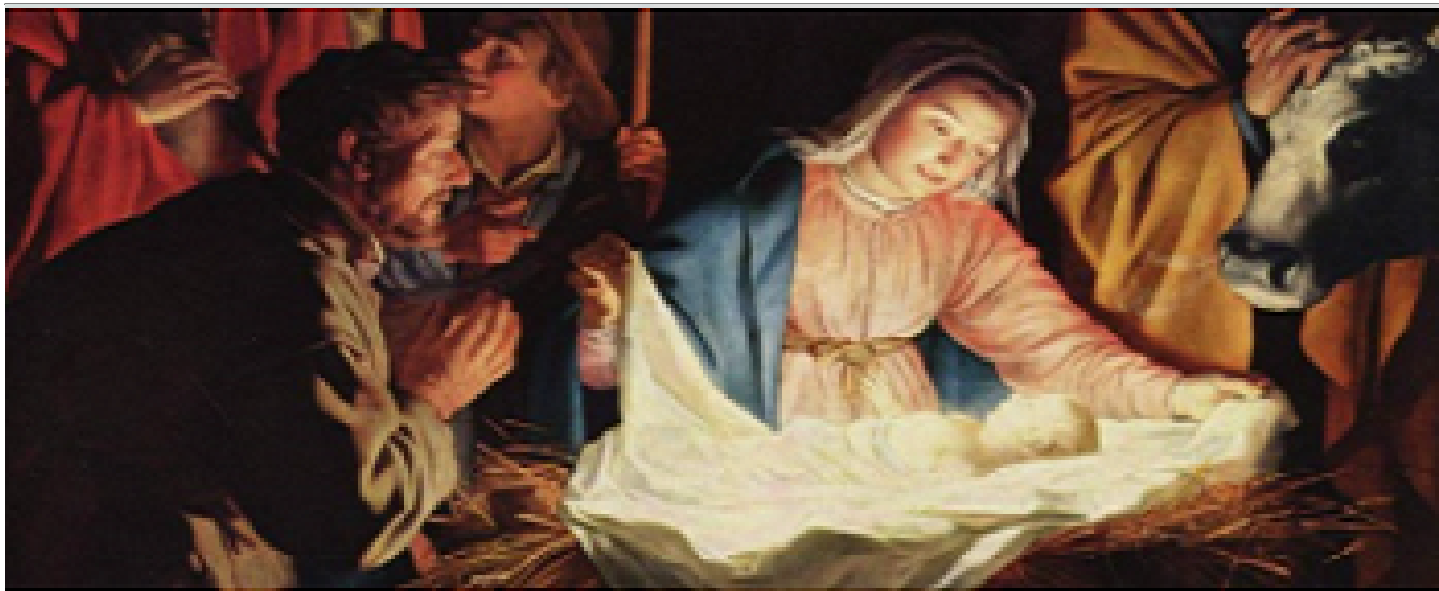

A Catalunya, l'últim dia de l'any no sempre ha estat el 31 de desembre

Autor: Martí Paola

Data de publicació: 05-01-2022

A Catalunya i a la resta de la Nació Catalana, el canvi d'any no sempre s'ha celebrat el dia 1 de gener. Des de l'Edat Mitjana, sobretot a partir del rei Pere III el Cerimoniós, fins al segle XVIII s'esqueia al 25 de desembre, és a dir, el dia de Nadal. Recollim un article que Martí Paola va escriure per a Rac1 el 28 de desembre del 2021.

Cronistes d'altres èpoques situen el final d'any en una altra data, segons “el compte català”

Per a qui li agradi la història, el dietari del cronista Jeroni Pujades (1568-1635) és una autèntica capsula de sorpreses en molts sentits, tant pel que s'hi descriu com per l'estil senzill que utilitza.

Entre algunes de les coses que hi trobem, crida especialment l'atenció l'inici de cada una de les anualitats que resumeix el jurista. Totes comencen el dia de Nadal, el 25 de desembre, i és, per a l'autor de les cròniques, “el dia que comença lo any, per ser en ell lo sant dia de Nadal”, tal com descriu quan comença el recull d'esdeveniments del 1602. Pujades atribueix aquest sistema “segons lo compte del present Principat i Constitució de Catalunya”.

Un recurs documental de la Universitat de Barcelona per a investigadors puntualitza que:

“La Nativitat és la festa fixa que celebra l'Església el dia 25 de desembre i que donà lloc a un estil cronològic molt utilitzat durant l'edat mitjana, a diferents cancelleries europees”

Per tant, el dia de Nadal es considerava el primer de l'any nou i, en conseqüència, el 24 de desembre era l'últim dia de

l'any. A partir d'aquí, tots els documents datats entre el 25 i el 31 de desembre, tots dos inclosos, van anar avançats en set dies respecte a l'estil modern. A totes les dates compreses entre aquests dos dies cal restar-hi una unitat a l'any que recull el document.

Segons la Universitat de Barcelona, aquest sistema de compte el trobem en la documentació catalana des de mitjans de segle XIV fins a principi del segle XVIII, tot i que en algunes zones de Catalunya apareix en èpoques anteriors, com en la documentació del bisbat de Vic.

A l'antiguitat, el dia de Nadal marcava l'inici d'un any nou.. // CC0

“Diumenge a 25 de desembre de 1601 seguint lo còmputo català comença lo any 1602, per ser en ell lo sant dia de Nadal”

En aquesta cita, veiem com l'autor reconeix que el primer dia de l'any pertany al 1601 i no al 1602, cosa que dona peu a interpretar que -ja al segle XVII- començar l'any en dia de Nadal corresponia a una qüestió més tradicional i no tan oficial.

A la península Ibèrica al llarg de la història es van utilitzar diferents sistemes per comptar el pas del calendari. L'any podia començar el 25 de desembre, el 25 de març, el Diumenge de Resurrecció, l'1 de març, seguint la tradició romana més antiga, o l'1 de setembre. En el cas de Castella i Aragó, el començament de l'any va establir-se el dia de l'Anunciació, el 25 de març.

El rei Pere IV, 'el Cerimoniós', va establir que el 25 de desembre seria el primer dia de l'any als seus territoris de la corona d'Aragó. // CC0

Durant el regnat de Pere IV, el Cerimoniós, Catalunya va adoptar el dia de Nadal com el primer dia oficial de l'any, i va prohibir l'ús del sistema anterior. El canvi va fer-se efectiu el 1350 i progressivament va anar aplicant-se pels territoris d'Aragó, Catalunya, València i Mallorca. La mesura la va prendre el monarca a la ciutat de Perpinyà, on se celebraven les Corts el 1350.

Segons Jerónimo Zurita (1512-1580), cronista major del regne d'Aragó, el motiu que va dur el rei a adoptar el calendari de la Nativitat va ser “per la confusió que hi havia amb les testimoniacions dels instruments i memòries públiques, comptat els temps pels anys de l'encarnació i per l'era de Cèsar August i altres per la Nativitat”, segons consta als Annals d'Aragó.

Tot i que a Catalunya el calendari anual va començar el 25 de desembre fins ben entrat el segle XVIII, la resta d'Espanya –al segle XVI– va començar a instaurar el dia de la Circumcisió com a data de l'inici de l'any. Des d'aleshores, celebrem l'any nou el dia 1 de gener. Progressivament, altres països del món van anar alterant els calendaris i unificant així a tot el món la data de començament de l'any.

CURIOSITAT

Martí Paola

28-12-2021 07:40

<https://www.rac1.cat/societat/20211227/4103958625776/any-nou-cap-dany-nadal-antiguitat-25-de-desembre.html>